

Tuarascáil ar an gComhairliúchán ar an Dréacht-Sonrúchán don Ghaeilge sa tSraith Shóisearach

Le plé

Clár an ábhair

1. Intreoir	4
2. Aiseolas ón gcomhairliúchán	9
Réasúnaíocht agus Aidhm	9
Struchtúr an chúrsa	11
Torthaí Foghlama	12
An cur chuige i leith téacsanna a leagan síos	17
Measúnú	20
Gearrchúrsa	22
Réimse na nInniúlachtaí Teanga	23
Oideolaíocht, Foghlam agus Teagasc	23
Cur Chuige i leith Foghlama agus Teagaisc	23
Tacaíochtaí agus acmhainní nuálacha	24
Forbairt Ghairmiúil Leanúnach	25
Measúnú	25
3. Impleachtaí an chomhairliúcháin	26
Réimsí le breithniú tuilleadh	26
4. Conclúid	27
Aguisín 1	28
Aguisín 2	41
Aguisín 3	42
Aguisín 4	43

1. Intreoir

Faomhadh an dréacht-sonrúchán don Ghaeilge i gcomhair comhairliúcháin ag leibhéal Comhairle i bhFeabhra 2015. Seoladh an próiseas comhairliúcháin an 12 Márta agus lean an próiseas ar aghaidh go dtí an 1 Bealtaine 2015. Lorgaíodh aiseolas ó pháirtithe leasmhara an oideachais agus na Gaeilge mar aon leis an bpobal i gcoitinne ar bhealaí éagsúla tríd an bpróiseas, mar a bhí:

- suirbhé ar líne
- ócáid chomhairliúcháin
- grúpaí fócais le scoláirí dara leibhéal
- grúpaí fócais le mic léinn OTM (tríú leibhéal)
- aighneachtaí scríofa

Cuireadh tús leis an bpróiseas comhairliúcháin an 12 Márta 2015 le hócáid chomhairliúcháin i gCaisleán Bhaile Átha Cliath. D'oscail an suirbhé ar líne an 16 Márta 2015 agus tháinig sé chun críche an 1 Bealtaine 2015. Tugadh faoi ghrúpaí fócais le scoláirí dara leibhéal agus ábhair oide atá ag gabháil do chúrsaí *Máistir Ghairmiúil san Oideachas* (MGO) ó chomhthéacsanna éagsúla Oideachas Tosaigh Múinteoirí (OTM). Is é aidhm an phróisis dearchtaí a fháil ó réimse leathan páirtithe leasmhara ar an dréacht-sonrúchán. Caithfear cúrsaí caidreamh tionsclaíoch agus an plé leanúnach atá ann ag leibhéal na Roinne faoi fhorbairtí na sraithe sóisearaí a nótaíl.

Baineadh leas as bealaí éagsúla teagmhála chun feasacht agus rannpháirtíocht an phobail sa phróiseas comhairliúcháin a mhéadú. Foilsíodh fógra faoin bpróiseas comhairliúcháin ar chéad leathanach an dá shuíomh gréasáin *ncca.ie* agus *juniorcycle.ie*. Seoladh cuirí díreacha amach trí ríomhphost chuig páirtithe oideachais na Gaeilge. Anuas air sin, baineadh leas as Twitter chun tuíteanna rialta a sheoladh trí Ghaeilge agus trí Bhéarla, agus rinneadh agallamh leis an gclár Adhmhaidin ar Raidió na Gaeltachta chun tuilleadh airde a tharraingt ar an bpróiseas comhairliúcháin trí chéile.

Suirbhé ar líne

Ar an iomlán, chomhlánaigh 119 bhfreagróir an suirbhé ar líne (Aguisín 1) agus d'aithin 63% de fhreagróirí iad féin mar oideachasóirí ag obair le Gaeilge i gcomhthéacsanna aitheanta bunscoile agus iar-bhunscoile nó tríú leibhéal, le 38% díobh sin á n-aithint féin go sonrach mar mhúinteoirí iar-bhunscoile Gaeilge. Chomhlánaigh 94 fhreagróir an suirbhé trí mheán na Gaeilge agus 25 fhreagróir

an suirbhé trí mheán an Bhéarla. Fuarthas 6 aighneacht scríofa ó dhaoine aonair agus eagraíochtaí (Aguisín 2).

Ócáid chomhairliúcháin

Seoladh cuirí chuig páirtithe leasmhara an oideachais agus na Gaeilge maidir leis an ócáid chomhairliúcháin. I measc na bpáirtithe leasmhara éagsúla, tugadh cuireadh d'fhorais bhainistíochta scoileanna, d'eagraíochtaí Gaeilge, don ROS, CSS, COGG, do choláistí agus scoileanna oideachais bainteach le hOideachas Tosaigh Múinteoirí (OTM) agus d'eagraíochtaí atá ionadaíoch ar mhúinteoirí, ar thuismitheoirí agus ar scoláirí freastal ar an ócáid féin. Chuimsigh an clár eochairléacht ón Dr Muiris Ó Laoire agus cuir i láthair ghairide ó Chaitríona Ní Cheallaigh, Cumann na bhFiann agus Ionad Óige na hÉireann agus ó Mhícheál Ó Foighil, Bainisteoir Choláiste Lurgan. Cuireadh rannpháirtithe i ngrúpaí fócais go randamach agus bhí éascaitheoirí neamhspleácha i bhfeighil na ngrúpaí fócais. Ag gach seisiún glacadh leis an aiseolas uile trí nótaí a bhreacadh ar smeach-chairteacha. Bhí fáil ar ateangaireacht chomhuaineach ar an lá, agus anuas air sin éascaíodh grúpa fócais amháin trí mheán an Bhéarla. Cé gur fáiltíodh roimh ghnéithe den dréacht-sonrúchán, agus go leor tráchttaireacht dhearfach ann maidir le gairmiúlacht an chuir chuige go dtí seo, agus gairmiúlacht an doiciméid féin, ardaíodh roinnt dúshláin agus cúiseanna imní. Bhí na téamaí seo i measc na dtéamaí éiritheacha is tábhachtaí ag an ócáid:

- réimse inniúlachtaí teanga/riachtanais sa chóras
- aitheantas do shainriachtanais na gcainteoirí dúchais sa soláthar curaclaim
- moltaí maidir le trí leibhéal a chur ar fáil: gnáthleibhéal, ardleibhéal agus sárleibhéal chun freastal ar an réimse cumais
- moltaí mapáil a dhéanamh ar Chomhchreat Tagartha na hEorpa um Theangacha (CEFR)
- buarthaí faoin ngearrchúrsa breise roghnach don Ghaeilge
- ról lárnach na teicneolaíochta
- tábhacht na solúbthachta (solúbthacht v sainiúlacht)
- ábhair thacaíochta agus treoirlínte sa bhreis
- tábhacht bainteach le forbairt ghairmiúil leanúnach chuí
- é a bheith seasmhach i leith na todhchaí – gá le hathbhreithniú rialta ar fheidhmiú an tsoláthair

Grúpaí fócais – scoláirí dara leibhéal

Aithnítear cearta an scoláire in Airteagal 12 de *Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh* agus in *Torthaí Níos Fearr, Todhchaí Níos Gile: Creatlach an Pholasaí Náisiúnta do Leanaí agus do Dhaoine Óga 2014-2020*, chun glór a bheith acu i bhforbairtí a bhaineann leo. I gcomhar leis an Dr Paula Flynn ó Choláiste na Tríonóide reáchtáladh seisiúin éagsúla chun dul i gcomhairle le scoláirí dara leibhéal faoin dréacht-sonrúchán don Ghaeilge mar chuid den tionscnamh *Learner/Student Voice*. Tá an CNCM ag tacú leis an Dr Flynn leis an tionscnamh seo agus go dtí seo tá ionchur agus aiseolas faighte ó scoláirí ar réimse forbairtí curaclaim. Tá sé mar aidhm ag an tionscnamh seo dul i gcomhairle le scoláirí mar shaineolaithe ar a n-eispéiris foghlama féin agus chun a gcuid léargas a chur san áireamh. Féachfar chun glórtha agus léargais na scoláirí a thaifead maidir le forbairtí curaclaim agus féachfar ar na bealaí ar féidir sin a úsáid chun cur leis an bpróiseas forbartha. I gcás na Gaeilge, cinneadh léargais agus aiseolas na scoláirí a lorg agus a fháil ar an dréacht-sonrúchán a chuir Meitheal Forbartha na Gaeilge i dtoll a chéile¹. Eagraíodh cruinnithe le meascán de scoláirí dara leibhéal. Bhí na scoláirí a ghlac páirt sna grúpaí fócais ag staideanna difriúla ar scoil (ón gcéad bhliain go dtí an séú bliain) agus tháinig siad ó chomhthéacsanna scoile éagsúla. Roghnaíodh scoileanna a bhí ionadaíoch ar na comhthéacsanna éagsúla teagaisc atá againn inár scoileanna i gcomhthéacs na Gaeilge i gcomhair na ngrúpaí fócais – scoileanna a fheidhmíonn trí mheán na Gaeilge, lena n-áirítear scoileanna Lán-Ghaeilge agus scoileanna Gaeltachta, agus scoileanna a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla.

- Scoil A: scoil cailíní i gcathair Bhaile Átha Cliath (a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla)
- Scoil B: scoil lán-Ghaeilge in iar-dheisceart na tíre
- Scoil C: scoil Ghaeltachta
- Scoil D: scoil mheasctha i gcathair Chorcaí (stádas DEIS) (a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla)²

Baineadh leas as an gcur chuige céanna don phróiseas comhairliúcháin le gach scoil. Bhí ball den fhoireann taighde i láthair ag gach cruinniú.

Is é seo a leanas an cur chuige a bhí in úsáid:

1. Eagraíodh cruinniú tosaigh le gach grúpa leis an aidhm a roinnt agus tuiscint chomónta a chothú maidir leis an bpróiseas comhairliúcháin agus an téarmaíocht/friotal a bheadh i gceist. Mar thoradh ar an gcéad chruinniú, roghnaíodh téamaí le plé tuilleadh as na gnéithe agus

¹ Thosaigh an próiseas seo leis an dréacht-sonrúchán, níor lorgaíodh aiseolas scoláirí ar an bpáipéar cúlra

² Níl na cruinnithe uile i scoileanna C agus D curtha i gcrích ag an bpointe seo

pointí a d'ardaigh na scoláirí féin. Mar a luadh thuas bhí meascán de scoláirí ón tsraith shóisearach agus shinsearach i ngach grúpa fócais. Lorgaíodh aiseolas faoi na gnéithe thíos go sonrach:

- Gnéithe den ábhar a thaitin agus nár thaitin leo go ginearálta agus i bhfianaise an dréacht-sonrúcháin nua
- Gnéithe den churaclam mar atá a choinneoidís/nach gcoinneoidís dá mbeadh cead a gcinn acu
- Aidhmeanna d'fhoghlaim na Gaeilge – céard ba chóir a bheith mar aidhmeanna d'fhoghlaim agus do staidéar na Gaeilge?
- Gnéithe a thaitneodh leo tuilleadh díobh a fheiceáil sa churaclam agus a dhéanfadh an t-ábhar níos tarraingtí, suimiúla, taitneamhaí dóibh
- Na bealaí is éifeachtaí dar leo chun measúnú a dhéanamh ar chumas scoláire sa Ghaeilge agus na tascanna a luaitear sa dréacht-sonrúchán a mheas

2. Reáchtáladh cruinniú eile ina dhiaidh sin leis na grúpaí uile chun tuilleadh ama a thabhairt chun na pointí suntasacha ón gcéad chruinniú a phlé agus a chíoradh go domhain. (Rinneadh socruithe le gach scoil chun seisiún plé a éascú don ghrúpa scoláirí ar na pointí a d'ardaigh siad roimh an gcruinniú seo.) Thug an dara cruinniú seo deis do na scoláirí a gcuid smaointe a phlé le chéile ionas go mbeadh ar a gcumas na smaointe is tábhachtaí dóibh a chur i láthair na foirne taighde ag an tríú cruinniú. Ag deireadh an dara cruinniú d'aithin na scoláirí na téamaí/na ceistanna ba thábhachtaí agus ar gá a chur san áireamh mar chuid den aiseolas ar an dréacht-sonrúchán dar leo. Reáchtáladh an tríú cruinniú ansin chun tuairimí agus dearcthaí na scoláirí a thaifeadh.

Tá na pointí thíos i measc na bpointí is suntasaí a tháinig chun cinn sna grúpaí fócais éagsúla a reáchtáladh go dtí seo:

- Cuireadh fáilte mhór roimh na tascanna measúnaithe béil; an tasc labhartha agus an comhrá idirghníomhach
- Bhí scoláirí an-dearfach faoin mbéim a chuirtear ar úsáid cineálacha éagsúla téacsanna, lena n-áirítear téacsanna ilmhódacha, sa dréacht-sonrúchán
- Moladh gur fiú an leas is mó a bhaint as an nua-theicneolaíocht mar áis, mar cheangal agus mar mheán chun tacú le foghlaimoirí na haidhmeanna agus na torthaí foghlama a bhaint amach

Grúpaí fócais – mic léinn OTM

In Aibreán 2015 reáchtáladh grúpa fócais le hábhair oide atá ag gabháil don Ghaeilge mar ábhar agus iad ag tabhairt faoin *Máistir Gairmiúil san Oideachas* (MGO). Ghlac mic léinn ó Choláiste na Tríonóide (TCD) agus ó Ollscoil Mhá Nuad páirt sa ghrúpa fócais. Baineadh leas as na ceisteanna céanna a bhí in úsáid le grúpaí fócais eile agus nótladh an t-aiseolas ar smeach-chairt.

An tuarascáil seo

Déanann an tuarascáil seo cur síos ar na téamaí éiritheacha agus ar an aiseolas a tháinig chun solais ón bpróiseas comhairliúcháin trí chéile. Déantar na himpleachtaí i gcomhair na gcéad chéimeanna eile maidir le forbairt agus forfheidhmiú an tsonrúcháin a rianú. Tá an tuarascáil bunaithe ar mhion-anailísiú ar dhearcthaí a cuireadh in iúl maidir leis an dréacht-sonrúchán sa suirbhé ar líne, ag an ócáid chomhairliúcháin agus ag na grúpaí fócais éagsúla a reáchtáladh. Is ar bhonn téamach a phléitear leis an ábhar a tháinig chun cinn le linn an chomhairliúcháin sa tuarascáil seo. Baintear leas as athfhriotal ó fhreagróirí mar is cuí chun soiléiriú nó tacú leis na dearcthaí éagsúla a cuireadh in iúl.

2. Aiseolas ón gcomhairliúchán

Go ginearálta, fáiltíodh roimh an dréacht-sonrúchán don Ghaeilge. Léiríodh leibhéal ard rannpháirtíochta agus spéise na bpáirtithe leasmhara éagsúla (lena n-áirítear eagraíochtaí Gaeilge, tuismitheoirí, grúpaí pobail, oideachasóirí) sa phróiseas. Tugadh moladh d’obair na meithle forbartha le dhá bhliain anuas agus cuireadh fáilte mhór roimh ghnéithe den dréacht-sonrúchán. Bhain an-chuid tráchtairacht dhearfach le gairmiúlacht an chuir chuige agus gairmiúlacht an doiciméid féin. Cuireadh fáilte faoi leith roimh an mbéim láidir atá ar an teanga labhartha sa sonrúchán trí chéile. Bhí na scoláirí (dara leibhéal) a ghlac páirt sna grúpaí fócais an-tógtha le fócas an dréacht-sonrúcháin agus leis an gcineál foghlama a chuirtear chun cinn sa dréacht-sonrúchán. Ina ainneoin seo, tháinig ábhar agus cúiseanna imní chun solais agus aithníodh dúshláin ar leith ar gá aghaidh a thabhairt orthu; pléitear iad seo níos doimhne anseo thíos.

Réasúnaíocht agus Aidhm

Ar an iomlán, bhí freagróirí sách dearfach faoin Réasúnaíocht agus faoin Aidhm mar atá leagtha amach sa dréacht-sonrúchán. Chuir 56% de fhreagróirí an tsuirbhé ar líne in iúl go n-aontaíonn siad go dtugann an Réasúnaíocht agus an Aidhm cuntas soiléir ar an méid a theastaíonn ón sonrúchán a bhaint amach. D’aontaigh 61% de fhreagróirí go raibh leagan amach an tsonrúcháin soiléir. D’fháiltigh freagróirí roimh an mbéim ar an teanga labhartha, ar mhuinín agus ar mhisneach a chothú i labhairt na teanga agus ar thábhacht an naisc le pobal na Gaeilge. Léirigh formhór na bhfreagróirí ar an suirbhé ar líne go bhféadfadh rannpháirtíocht scoláirí leis an dréacht-sonrúchán a bheith éifeachtach nó an-éifeachtach chun scoláirí...

- a spreagadh le braistint taitneamhacha a fhorbairt i leith úsáid na Gaeilge (67%)
- a spreagadh le príomhscileanna a fhorbairt, scileanna litearthachta agus uimhearthachta san áireamh (66%)
- a chumasú le níos mó muiníne agus inniúlachta a fhorbairt i labhairt na teanga (63%)
- a mhealladh chun braistint léirthisceana a fhorbairt i leith na teanga (69%)

Léiríonn anailís ar aiseolas rannpháirtithe ag an ócáid chomhairliúcháin léargais agus dearchtaí ar leith maidir leis an Réasúnaíocht agus an Aidhm. Is léir gur fháiltigh a bhformhór roimh an sonrúchán agus an bhéim atá sa Réasúnaíocht agus san Aidhm trí chéile mar a léiríonn aiseolas an rannpháirtí seo: *“tá an dréacht ag dul sa treo ceart”*.

Arís moladh an fócas nó an bhéim a chuirtear ar chothú muiníne agus misnigh, ar fhorbairt na teanga labhartha agus ar thábhacht tuiscint agus nascadh leis an bpobal teanga.

tá an teanga sa dréacht spreagúil agus réadúil, níl sé rómánsúil. Tuigtear go mbaineann dúshláin le múineadh na Gaeilge

Ócáid chomhairliúcháin

Ach moladh sainiú níos soiléire a dhéanamh ar fhócas na Réasúnaíochta, go háirithe maidir leis na buntáistí a bhaineann le foghlaim na Gaeilge féin:

The statements seem quite broad, is the place of Irish at the forefront enough? Should it (Aim and Rationale) be more exact?

Ócáid Chomhairliúcháin

Tá an Réasúnaíocht cuimsitheach agus dearfach agus leagann sí amach go hachomair áit na Gaeilge in Éirinn. Leagann sí amach fosta go héifeachtach na buntáistí a bhaineann le foghlaim teangacha. Dar linn gur cuidiú mór a bheadh ann béim níos mó a bheith curtha ar na buntáistí a bhaineann le bheith ag foghlaim Gaeilge seachas teangacha go ginearálta, ar bhealach a bheadh ag teacht leis na tuairimí atá léirithe sa sliocht ó Seamus Heaney. Ach b'fhiú tagairt éigin fosta do na buntáistí praiticiúla a bhaineann leis an Ghaeilge maidir le fostaíocht srl. – na fáthanna gur chóir do dhaltaí an Ghaeilge a fhoghlaim – tuiscint ar ár bhféiniúlacht, ar ár gcultúr, ar ár litríocht, agus tuiscint ar ár bpobail Ghaeltachta, mar shampla.

Aighneacht

Luaigh freagróirí eile an tábhacht a bhain le raon agus fairsinge i Réasúnaíocht agus in Aidhm d'aon sonrúchán ábhair:

Is féidir na haidhmeanna a chur in oiriúint do gach saghas dalta... leathan go leor. Tá ar mhúinteoirí iad a chur in oiriúint.

Ócáid chomhairliúcháin

Aithníodh go bhfuil tábhacht nach beag ag baint le tacaíochtaí (forbairt ghairmiúil leanúnach) agus acmhainní cuí a chur ar fáil do mhúinteoirí agus do cheannairí scoile ionas go mbeidh ar a gcumas dul i ngleic le haidhmeanna an tsonrúcháin. Agus glacadh leis go bhfuil an sonrúchán seo “*an-difriúil ón seansiollabas*” agus dá réir go mbeidh mór-athrú de dhíth i dtaobh cuir chuige maidir le foghlaim agus teagasc na Gaeilge, i roinnt seomraí ranga, chun an fhís atá sna haidhmeanna seo a bhaint amach.

Struchtúr an chúrsa

Cloíonn struchtúr an chúrsa mar a leagtar síos é sa dréacht-sonrúchán leis an gcur chuige atá molta d'fhorbairtí sonrúcháin sna hábhair uile sa tsraith shóisearach nua. Tá snáitheanna coiteanna in úsáid i leith shonrú Churaclam Teangacha na Bunscoile agus i leith shonrúchán an Bhéarla agus na Gaeilge sa tsraith shóisearach d'fhonn cur le comhleanúnachas agus comhsheasmhacht an eispéiris don scoláire agus é ag foghlaim agus ag forbairt na dteangacha.

Chuir freagróirí an tsuirbhé in iúl gur aontaigh nó gur aontaigh siad go láidir leis na gnéithe seo a leanas:

- Tá leagan amach an tsonrúcháin soiléir (61%)
- Tá struchtúr soiléir leis na snáitheanna agus na gnéithe (58%)
- Mínítear sa roinn 'Naisc' sa sonrúchán an chaoi a bhfuil an Ghaeilge nasctha le gnéithe lárnacha na foghlama agus an teagaisc sa tsraith shóisearach (67%)
- Cuirtear achoimre áisiúil ar fáil sa roinn 'Forbhreathnú' sa sonrúchán ar an méid a ndéanfar staidéar air (55%)

Léiríonn scagadh ar an aiseolas ón tsuirbhé mar aon leis an ócáid chomhairliúcháin agus na grúpaí fócais éagsúla gur aontaigh formhór mór na bhfreagróirí go bhfuil an struchtúr '*éagsúil ach éifeachtach*' agus go bhfeictear dóibh go gclúdaítear '*na móreilimintí ann*'. Luaigh roinnt freagróirí go mbeadh sé inmholta dá leanfadh lucht na nua-theangacha an struchtúr seo freisin. Léiríodh dearcthaí dearfacha maidir leis an mbéim ar an gcur chuige comhtháite d'fhorfheidhmiú na snáitheanna agus na ngnéithe ach meabhraíodh gur gá tacú le múinteoirí chun dul i ngleic leis an struchtúr nua seo agus chun comhtháthú éifeachtach scileanna a bhaint amach. Ar cheist leibhéal deacrachta teanga níor luaigh ach 20% de fhreagróirí an tsuirbhé gur aontaigh siad go raibh leibhéal na teanga deacair ach léiríonn anailísiú ar na freagraí ar an gceist áirithe seo go raibh líon ard de fhreagróirí neodrach maidir leis an gceist (33%) agus is fiú sin a nótaíl. Ón aiseolas a fuarthas ag an ócáid chomhairliúcháin agus sna grúpaí fócais léiríodh dearcthaí contráilte ar an gceist áirithe seo ach, ar an iomlán bhí níos mó tráchtairacht dhearfach maidir le soléiteacht an doiciméid in aiseolas na rannpháirtithe.

An-éasca do mhúinteoirí an doiciméad a léamh agus a láimhseáil

Ócáid chomhairliúcháin

Torthaí Foghlama

Aontaíodh go láidir go bhfuil na torthaí foghlama a chuirtear i láthair sna trí shnáithe oiriúnach d'fhorbairt na teanga ó bhéal, na léitheoireachta agus na scríbhneoireachta. Cuireadh tacaíocht láidir in iúl don bhéim a leagtar ar fhorbairt scileanna, idir scileanna teanga agus scileanna foghlama, ar fud an tsonrúcháin trí chéile. Mar sin féin, d'ainneoin fáilte a chur roimh an bhforbairt scileanna laistigh de shonrúcháin bunaithe ar thorthaí, cuireadh fíorimní agus buairt in iúl maidir leis na torthaí foghlama. Is féidir an imní sin a rangú mar seo a leanas: ceisteanna ginearálta solúbthachta v sainiúlachta, agus raon an tsonrúcháin fhoriomláin chun freastal ar réimse riachtanas na n-inniúlachtaí teanga laistigh de chomhthéacsanna iar-bhunscoile. Tabharfar aghaidh níos mionsonraithe ar na pointí sin anseo thíos.

Léirigh anailís ar na freagraí a bhain le torthaí foghlama sa suirbhé ar líne an dearcadh go bhfuil na torthaí foghlama soiléir (63%), oiriúnach do scoláirí sa tsraith shóisearach (55%), agus nach bhfuil siad lag ó thaobh ábhair de (48%). Bhí beagnach 43% de fhreagróirí den tuairim gur chuir na torthaí foghlama ar chumas scoláirí an Ghaeilge a thuiscint agus a léirmhíniú mar chuid d'oidhreacht na hÉireann.

Iarradh ar fhreagróirí an tsuirbhé ar líne freisin an méid a d'aontaigh siad leis na ráitis seo a leanas maidir le hoiriúnacht na dtorthaí foghlama a sonraíodh le forbairt scileanna na teanga ó bhéal (a chuimsíonn éisteacht agus labhairt), le forbairt na léitheoireachta agus na scríbhneoireachta. Bhí freagraí ón suirbhé ar líne maidir le hoiriúnacht na dtorthaí foghlama laistigh de gach snáithe sách dearfach.

Snáithe 1: An Teanga ó bhéal: Éisteacht agus Labhairt

Cuireadh tacaíocht láidir in iúl don bhéim a leagtar ar labhairt na teanga ar fud an tsonrúcháin trí chéile. Léirigh freagróirí an tsuirbhé ar líne gur aontaigh nó gur aontaigh siad go láidir le hoiriúnacht na dtorthaí foghlama laistigh de na trí ghné a thrasnaíonn a chéile (cumarsáid, ábhar, struchtúr agus úsáid na teanga agus an teanga i gcomhthéacs) chun tacú le forbairt na teanga ó bhéal i nGaeilge na Sraithe Sóisearaí mar seo a leanas:

- Cumarsáid: Éisteacht, Léitheoireacht, Labhairt, Scríbhneoireacht (67%)
- Ábhar, Struchtúr agus Úsáid na Teanga (64%)
- An Teanga i gComhthéacs (70%)

Snáithe 2: An Léitheoireacht

Bhí freagraí an-dearfach freisin maidir le hoiriúnacht na dtorthaí a chuirtear i láthair sa dréacht chun tacú le forbairt na léitheoireachta i nGaeilge na Sraithe Sóisearaí. Chuir formhór na bhfreagróirí in iúl gur aontaigh nó gur aontaigh siad go láidir leis na torthaí a sonraíodh chun na críche seo, mar seo a leanas:

- Cumarsáid: Éisteacht, Léitheoireacht, Labhairt, Scríbhneoireacht (68%)
- Ábhar, Struchtúr agus Úsáid na Teanga (68%)
- An Teanga i gComhthéacs (65%)

Snáithe 3: An Scríbhneoireacht

Maidir le snáithe na scríbhneoireachta, léirigh freagróirí gur aontaigh siad láidir go bhfuil na torthaí foghlama a chuirtear i láthair sna trí shnáithe oiriúnach chun tacú le forbairt scileanna scríbhneoireachta i nGaeilge na Sraithe Sóisearaí:

- Cumarsáid: Éisteacht, Léitheoireacht, Labhairt, Scríbhneoireacht (70%)
- Ábhar, Struchtúr agus Úsáid na Teanga (67%)
- An Teanga i gComhthéacs (63%)

Léiríonn anailís ar fhreagraí na ngrúpaí fócais ag an ócáid chomhairliúcháin i dteannta thorthaí an tsuirbhé ar líne áfach nach bhfuiltear ar aon intinn faoin tsolúbthacht a chuireann na torthaí foghlama ar fáil agus go dteastaíonn sainiúlacht níos mó. Tháinig imní chun cinn i gcuid de na ceisteanna oscailte sa suirbhé agus le linn na tráchtairachta ag an ócáid chomhairliúcháin maidir leis na dúshláin a d'fhéadfadh an oscailteacht seo a chruthú do mhúinteoirí ag spíonadh amach na dtorthaí. Is cosúil go bhfuil an tsaoirse a chuireann an oscailteacht i láthair tar éis imní a chruthú faoi bhogadh go rud nua, agus go bhfuil roinnt freagróirí agus rannpháirtithe ag lorg sainiúlacht níos mó dá bharr.

Some learning outcomes appear too aspirational and are too generalised; clear, concrete examples should be provided with examples of demonstrations

Múinteoir Gaeilge

An bhfuil dóthain tacaíochta ann do mhúinteoirí... an féidir é a chur i bhfeidhm sa seomra ranga?... naisc níos soiléire ag teastáil idir an cháipéis agus an seomra ranga

Ócáid chomhairliúcháin

Ar an láimh eile, léirigh formhór na bhfreagróirí agus rannpháirtithe tacaíocht láidir don ardleibhéal solúbthachta a bhaineann leis an sonrúchán agus leis na torthaí mar a mionsonraíodh, agus thug siad le fios go bhfuil deiseanna ann dá bharr chun gníomhaíochtaí foghlama agus teagaisc a chur in oiriúint do riachtanais agus do shuimeanna áitiúla.

Sa tsaoirse atá leagtha síos ba chóir go mbeadh muid ábalta freastal ar éagsúlacht inniúlachta

Ócáid chomhairliúcháin

Tá siad soiléir, téagartha, uaillmhianach. Ba chóir go mbeadh dréimire ann ach caithfidh an réimse a bheith leathan

Ócáid chomhairliúcháin

Tá an-chuid féidearthachtaí i gceist anseo. Tá an tsolúbthacht ar cheann de na gnéithe is tábhachtaí ag an gcéad chéim seo de shainiú agus de dhearadh siollabais...

Suirbhé ar líne

Ach aithníodh go bhfuil freagracht ag baint leis an tsaoirse agus an tsolúbthacht toisc go gcaithfear torthaí a chur in oiriúint agus a léirmhíniú ag leibhéal áitiúil ag brath ar an gcomhthéacs. Thug rannpháirtithe éagsúla sin faoi deara ag an ócáid chomhairliúcháin. Shonraigh roinnt rannpháirtithe go raibh an tsolúbthacht sin ina cuid lárnach de shiollabas 1989 ach nár tapaíodh an deis sin ag leibhéal na scoile i gcónaí.

Luadh go minic an tábhacht a bhaineann le ham, tacaíocht agus acmhainní chomh maith le forbairt ghairmiúil leanúnach a chur ar fáil chun tacú le tabhairt isteach agus forfheidhmiú an tsonrúcháin i scoileanna, go háirithe maidir le spíonadh amach na dtorthaí foghlama.

I think the roll out of in-service will be vital in providing for a change to the teaching methods; this had already happened to a certain degree due to the new senior cycle syllabus, but teachers need to see key aspects and their importance in the future of the language

Múinteoir Gaeilge

Raon an tsonrúcháin

Léirigh freagróirí an tsuirbhé ar líne gur aontaigh nó gur aontaigh siad go láidir leis na gnéithe seo a leanas maidir le raon an tsonrúcháin.

- cuireann an dréacht-sonrúchán dóthain solúbthachta ar fáil chun go mbeidh scoláirí rannpháirteach in obair ina bhfuil spéis acu (69%)
- méadaíonn an dréacht-sonrúchán na féidearthachtaí go mbeidh scoláirí níos rannpháirtí i dtascanna cumarsáideacha (80%)
- méadaíonn an dréacht-sonrúchán na deiseanna do scoláirí an teanga a shealbhú trí ghníomhaíochtaí réadúla agus taitneamhacha (60%)
- cuireann an dréacht-sonrúchán raon ar fáil chun freastal ar scoláirí d'inniúlachtaí éagsúla (43%)

Léiríonn anailís ar fhreagraí ón ócáid chomhairliúcháin agus ó ghrúpaí fócais scoláirí (dara agus tríú leibhéal) go rabhthas ar aon intinn go ginearálta faoi na chéad trí thoradh thuas, agus chuir go leor tráchttaireacht dhearfach in iúl gur chuir an dréacht-sonrúchán deiseanna níos fearr ar fáil chun tabhairt faoi obair a spreagann spéis na scoláirí. Chuir scoláirí a bhí páirteach sna grúpaí fócais scoláirí an-suim sna féidearthachtaí méadaithe le tabhairt faoi thascanna níos cumarsáidí. Luaigh go leor rannpháirtithe an rud céanna ag an ócáid chomhairliúcháin:

Emphasis on the oral has great potential

Príomhoide iar-bhunscoile

Mar sin féin, tháinig imní mór chun cinn le linn an chomhairliúcháin maidir le raon an tsonrúcháin fhoriomlán chun freastal ar réimse riachtanas na n-inniúlachtaí teanga laistigh de chomhthéacsanna iar-bhunscoile, agus ní dúirt ach 43% de na freagróirí ar an iomlán gur aontaigh siad go gcuireann an dréacht-sonrúchán raon ar fáil chun freastal ar scoláirí d'inniúlachtaí teanga éagsúla. Cuireadh tuairimí láidre agus frustrachas ina leith seo in iúl le linn plé ag ócáid chomhairliúcháin agus sna freagraí oscailte sa suirbhé ar líne. I ndiaidh iniúchadh níos mine a dhéanamh air seo, is léir go bhfuil an-difríocht tuairime ann maidir leis an gceist seo idir na freagraí a tugadh ar leagan Gaeilge an tsuirbhé agus iad siúd a tugadh ar an leagan Béarla. Léirigh 64% de fhreagróirí ar an leagan Gaeilge den suirbhé gur easaontaigh nó gur easaontaigh siad go láidir, agus dúirt 60% de fhreagróirí ar an leagan Béarla den suirbhé gur aontaigh nó gur aontaigh siad go láidir leis an ráiteas. Tá sé tábhachtach an t-idirdhealú seo a nótaíl, d'fhéadfaí go bhfuil seo amhlaidh de bharr grúpa níos ilchineálaí agus níos mó ag freagairt an tsuirbhé trí mheán na Gaeilge.

Mar a dúradh rinneadh go leor plé ar an gceist seo agus chur páirtithe leasmhara éagsúla imní in iúl maidir le freastal ar inniúlachtaí teanga éagsúla laistigh den soláthar curaclaim mar a léirítear sa dréacht-sonrúchán. Cuireadh tuairimí láidre in iúl ar an gceist seo, mar is léir uaidh seo a leanas:

Caithfear freastal ar an réimse iomlán foghlaimeoirí, cainteoirí dúchais san áireamh

Ócáid chomhairliúcháin

Mura bhfuil spriocanna níos dúshlánaí d'fhoghlaimoirí láidre caillfidh siad suim agus dóchas

Tuismitheoir

Ní aontaítear gur féidir freastal ar na leibhéil chumais éagsúla laistigh de dhá leibhéal. Creidtear go dtiocfaidh ísliú ar an meánchaighdeán de bharr nach mbeidh gach dalta ag saothrú na Gaeilge (de réir na ráiteas foghlama) agus nach bhféadfadh dhá leibhéal freastal ar an réimse idir foghlaimeoirí le riachtanais foghlama bhreise agus cainteoirí dúchais

Aighneacht

Sa tsaoirse atá leagtha síos ba chóir go mbeadh muid ábalta freastal ar éagsúlacht inniúlachta

Ócáid chomhairliúcháin

Outcomes seemed aimed at L1 students in some places, high expectations... concern that the aims at higher level of proficiency... the spread of student ability needs to be recognised more throughout the specification...

Príomhoide iar-bhunscoile

Aithnítear na comhthéacsanna dúshlánacha sochtheangeolaíochta agus is léir go n-aontaítear go ginearálta i bhfianaise an chomhairliúcháin go bhfuil gá leibhéal ard solúbthachta a choinneáil laistigh den soláthar. Ach, is léir go dteastaíonn tuilleadh machnaimh chun an réimse inniúlachtaí teanga a shainnithint agus chun freastal orthu, lena n-áirítear riachtanais na gcainteoirí dúchais, laistigh den soláthar curaclaim don Ghaeilge sa tsraith shóisearach. Tháinig go leor moltaí faoin gcaoi a bhféadfaí freastal go héifeachtach ar an réimse éagsúil inniúlachtaí teanga chun cinn trí cheisteanna oscailte agus plé ag an ócáid chomhairliúcháin. Cé nach rabhthas ar aon intinn faoin treo is oiriúnaí agus nár

thángthas ar rogha chinnte dá bharr, cuireadh an méid seo a leanas in iúl go minic agus go diongbháilte:

Moltar leibhéal breise, níos dúshlánaí a chur ar fáil. Ní hionann cás na Gaeilge agus cás an Bhéarla, cé go n-aithnítear go bhfuil foghlaimeoirí Béarla sna scoileanna

Aighneacht

...níl an deis ag roinnt mhaith daltaí anois sealbhú iomlán a dhéanamh ar an nGaeilge mar a dhéantaí go traidisiúnta. Tá seans anois leis an siollabas nua an dúshlán seo a chur san áireamh agus tacú le gasúir na Gaeltachta an deis is iomláine agus is saibhre is féidir a chur ar fáil dóibh.

Aighneacht

The spread of student ability needs to be recognised more thoroughly throughout the specification... literature and oral should differentiate between native and other learners. This differentiation should be more evident in the spec especially in the assessment section

Príomhoide iar-bhunscoile

...gur cheart taighde iniúchta a dhéanamh ar an mbealach is éifeachtaí leis an gcur chuige comhtháite sa churaclam bunscoile a fhorbairt le go mbeadh an cur chuige céanna á chur i bhfeidhm ag an dara leibhéal...

Aighneacht

An cur chuige i leith téacsanna a leagan síos

Iarraidh aiseolas ó fhreagróirí ar an suirbhé ar líne agus ó rannpháirtithe sna grúpaí fócais éagsúla ar an gcur chuige molta i leith téacsanna a leagan síos, a dtugtar breac-chuntas air anseo thíos:

Cuirfear deiseanna ar fáil do gach scoláire blaiseadh den litríocht a fháil (sa chiall is leithne) chun tacú lena gcuid foghlama thar thrí bliana na sraithe sóisearaí. Chun tacú leis seo cuirfear dhá liosta de théacsanna ar fáil:

- Liosta molta d'fhoghlaim na chéad bhliana le rogha ag an múinteoir/scoláirí maidir le téacsanna le tabhairt fúthu
- Téacsanna dualgais le gné roghnach inmheánach don dara agus don tríú bliain

Léirigh 54% de fhreagróirí an tsuirbhé ar líne gur aontaigh nó gur aontaigh siad go láidir go gcuireann an rogha oscailte sa chéad bhliain solúbthacht agus raon ar fáil chun freastal ar thaithí agus ar shuimeanna éagsúla na scoláirí. Maidir le leagan síos molta na dtéacsanna don dara agus don tríú bliain i nGaeilge na sraithe sóisearaí, léirigh formhór na bhfreagróirí ar an suirbhé gur aontaigh siad leis an gcur chuige molta agus chuir a bhformhór in iúl go gcuireann an cur chuige seo raon agus saoirse ar fáil chun téacsanna a roghnú atá oiriúnach do thaithí, do riachtanais agus do chomhthéacs na scoláirí. Ach is fiú líon na bhfreagróirí a thug freagra neodrach ar an dá cheist seo a lua anseo (23% ar an meán).

Athdhearbhaíonn anailís níos mine ar an tráchttaireacht a tugadh ar na ceisteanna oscailte ar an suirbhé agus ag an ócáid chomhairliúcháin agus grúpaí fócais éagsúla mórán den tacaíocht chéanna a chuirtear in iúl thuas. Aontaítear go láidir agus déantar go leor tráchttaireacht dhearfach maidir le rogha a thabhairt do mhúinteoirí agus do scoláirí chun téacsanna/saothair atá oiriúnach dá gcomhthéacs, suimeanna a roghnú. Is léir sin ón méid seo a leanas:

Refreshing that it allows for engagement of students, all of which is based on academic ability and level ability texts. With a view that after a text has been read, and competency is evident, the student can move to the next level of reading...

Múinteoir Gaeilge

Ní foláir rogha a bheith ann

Suirbhé ar líne

Bhí tacaíocht láidir ann don chinneadh “blaiseadh téacsanna/litríochta” a chur san áireamh do na scoláirí ar fad ag tabhairt faoi Ghaeilge na sraithe sóisearaí i measc rannpháirtithe sna grúpaí fócais agus i ngrúpaí fócais na scoláirí dara leibhéal freisin. Cé gur aithin go leor rannpháirtithe an gá le hathbhreithniú rialta ar an ábhar:

Is dóigh liom gur maith an rud é go bhfuil an litríocht ar fáil do gach leibhéal (ní raibh riamh go dtí seo), caithfidh sé athrú go rialta, athbhreithniú le go mbeadh sé suas chun dáta, spreagúil, suimiúil

Luadh an fócas ar litríocht mar *“fhoirse teagaisc”* don teanga mar rud dearfach freisin cé gur chuir roinnt freagróirí in iúl gur theastaigh tuilleadh cíortha ar an mbéim ar an litríocht mar chleachtas sóisialta sa sonrúchán.

...tá gá béim a chur ar an litríocht mar chleachtas sóisialta anseo – rud a thiocfaidh go maith leis an mbéim ar an bpobal logánta agus ar an tsolúbthacht is gá

Suirbhé ar líne

Mar sin féin, léiríonn scrúdú níos doimhne ar an tráchtareacht éagsúlacht tuairimí maidir le gnéithe den chur chuige molta agus tháinig roinnt moltaí chun cinn, go háirithe maidir le hábhar a bheadh feiliúnach do chainteoirí dúchais a chur ar fáil. Bhí roinnt freagróirí den tuairim go gcuirfeadh an cur chuige molta solúbthacht ar fáil do scoileanna Gaeltachta chun foinsí áitiúla litríochta a roghnú a bheadh dúshlánach go leor do na scoláirí.

Thabharfadh an tsolúbthacht seo seans don scoil Ghaeltachta téacsanna litríochta ón gceantar a úsáid a bheadh dúshlánach don scoláire

Suirbhé ar líne

Chuir roinnt freagróirí agus rannpháirtithe eile imní in iúl nach nglacfadh scoileanna go hiomlán leis an tsaoirse ach go roghnóidís na roghanna a chúngú trí théacsanna/shaothair nach bhfuil chomh dúshlánach céanna a roghnú.

buarthaí go gcúngófaí ar an tsaoirse...[atá leagtha síos anseo] go roghnóidh scoileanna Gaeltachta dul siar go dtí an rud níos fusa

Ócáid chomhairliúcháin

Thagair roinnt freagróirí don obair thábhachtach atá déanta ag COGG sa réimse seo cheana féin. Tríd is tríd, bhíothas ar aon intinn gur cheart an múnla molta chun téacsanna a leagan síos a úsáid ach rinneadh moladh láidir go mbeadh liosta difreáilte téacsanna san áireamh ann a d’fheilfeadh do chomhthéacsanna éagsúla scoile.

literature should differentiate between native and other learners

Príomhoide iar-bhunscoile

Measúnú

Cé go ndearnadh go leor tráchtairéachta ar nádúr, fhoirm agus oiriúnacht na dtascanna measúnaithe scoilbhunaithe ag an ócáid chomhairliúcháin agus sna grúpaí fócais scoláirí, is fiú a thabhairt faoi deara nach raibh ach ráta freagartha 23% ag na ceisteanna a bhain le measúnú sa suirbhé ar líne. Bhí plé leanúnach ar siúl idir na ceardchumainn agus an Roinn Oideachas agus Scileanna maidir le measúnú, le linn don chomhairliúchán seo a bheith ar siúl. Is gá sin a nótaíl toisc go bhféadfaí go raibh éifeacht aige sin ar rannpháirtíocht freagróirí leis an gcuid seo den suirbhé ar líne.

Cuireadh dearcthaí contrártha in iúl ar a éifeachtaí a bheadh na comhphárteanna measúnaithe éagsúla maidir le measúnú a dhéanamh ar fhoghlaim na scoláirí sa tsraith shóisearach. Bhí ardleibhéal rannpháirtithe idir dhá chomhairle, ach díobh siúd a nocht tuairim, chuir tromlach beag freagróirí i ngach cás in iúl go mbeadh na comhphárteanna measúnaithe mar a leagtar amach iad éifeachtach:

- ag tacú leis an gcineál foghlama a theastaíonn ón réasúnaíocht a bhaint amach (36%)
- ag measúnú fhoghlaim na scoláirí i nGaeilge na sraithe sóisearaí (41%)
- ag taifeadh fianaise ar fhoghlaim i nGaeilge na sraithe sóisearaí (37%)

Tháinig imní faoi chúrsaí ama, bainistíochta, leibhéal inniúlachta teanga múinteoirí, tacaíocht agus forbairt ghairmiúil leanúnach maidir le gnéithe measúnaithe chun cinn go láidir.

Teastaíonn traenáil faoi leith ag múinteoirí chun an obair seo a chur i gcrích – conas a fhoghlaimíonn an cainteoir dúchais, cén chaoi le foghraíocht na Gaeilge a mhúineadh, saineolas a bheith acu maidir le gramadach na Gaeilge

Suirbhé ar líne

Tháinig imní chun cinn maidir le hoiriúnacht na dtascanna measúnaithe don chomhthéacs T1. Bhí roinnt freagróirí den tuairim nach mbeadh na tascanna béil, mar atá sonraithe, sách dúshlánach do chainteoirí dúchais le roinnt eile ag léiriú imní maidir le hoiriúnacht tasc labhartha chun measúnú a dhéanamh ar scoláirí i gcomhthéacsanna T1.

Caithfear na tascanna a dhíriú ar shainriachtanais an scoláire T1 nó T2

Suirbhé ar líne

Go deimhin, luaigh rannpháirtithe go minic an gá atá le hidirdhealú níos mó maidir leis na tascanna measúnaithe chun freastal leordhóthanach agus oiriúnach ar an réimse inniúlachtaí teanga a chinntiú, agus mhol roinnt freagróirí agus rannpháirtithe soláthar mapála ar Chomhchreat Tagartha na hEorpa um Theangacha (CEFR). Moladh go bhfuil na gnéithe cáilíochta a bhaineann leis na tascanna ró-uaimhianach agus go dteastaíonn tuilleadh machnaimh/oibre orthu.

Léiríonn anailís ar an aiseolas ó na foinsí uile go leor tráchtairacht dhearfach mholtach maidir le comhphárteanna labhartha an mheasúnaithe. Luaigh rannpháirtithe an fhéidearthacht a bhaineann leis na tascanna sin chun tacú le foghlaim agus forbairt chumas teanga. Chuir grúpaí fócais na scoláirí an-fháilte roimh na tascanna labhartha, agus léiríodh an-spéis sa tasc labhartha agus sa chomhrá idirghníomhach araon. Cuireadh fáilte roimh an gné taighde ann, agus an rogha atá ag an scoláire maidir le hábhar agus meán an chuir i láthair. Mar sin féin luaigh go leor rannpháirtithe agus freagróirí gur gá a chinntiú go gcuireann na tascanna deiseanna *fíorchumarsáide* ar fáil.

A bheith cúramach faoin ábhar réamhullmhaithe... foghlaim de ghlanmheabhair... go mbeadh smaoineamh ar an bpointe mar chuid den mheasúnú

Ócáid chomhairliúcháin

Mhol roinnt freagróirí agus rannpháirtithe gur cheart go n-áireofaí turas go ceantar Gaeltachta i nGaeilge na sraithe sóisearaí.

Ba cheart tascanna labhartha a mheasúnú le turas go ceantar Gaeltachta

Múinteoir Gaeilge

Luadh inní freisin faoi chomhleibhéal na dtascanna laistigh den chomhpháirt scoilbhunaithe. Sonraítear sa Chreat don tSraith Shóisearach go gcuirtear na comhphárteanna scoilbhunaithe do gach ábhar ar fáil ar chomhleibhéal. Léirigh roinnt tráchtairachta míshástacht leis an bhforbairt seo.

Bhí meascán tuairime ann maidir leis an tasc scríofa agus ní gach duine a bhí sásta leis. Léirigh roinnt rannpháirtithe an tuairim go raibh an tasc ag teacht salach saghas ar aidhm chumarsáideach an tsonrúcháin agus mhol siad go ndíreodh an chomhpháirt scoilbhunaithe ar thascanna cumarsáideacha/labhartha amháin. Ach mhol rannpháirtithe eile gur cheart gné scríofa a chuimsiú i gceann de na tascanna labhartha seachas an tasc a bhaint ar fad.

Gearrchúrsa

Bhí an comhairliúchán seo ag díriú go sonrath ar an sonrúchán ábhair ach ina ainneoin sin tháinig tuairimí láidre chun cinn maidir leis an ngearrchúrsa breise don Ghaeilge le linn an phróisis. Leagann an Creat don tSraith Shóisearach amach go ndéanfar an soláthar curaclaim don Ghaeilge a fhairsingiú agus a leathnú trí ghearrchúrsa breise, roghnach a chur ar fáil. Bhí meascán de dhearthaí ann maidir leis seo agus léiríodh tuairimí láidir maidir le hoiriúnacht an ghearrchúrsa chun an soláthar curaclaim a fhairsingiú. Léirítear sin san fhianaise thíos:

gur chóir an cinneadh gearrchúrsa roghnach breise a chur ar fáil do dhaltaí T1 a athbhreithniú... Molaimid go mbeadh trí leibhéal ann le riar ar an raon leathan cumais ó chainteoirí dúchais T1 go daltaí beag-chumais T2, agus go gcuirfí gearrchúrsa roghnach ann le riar ar ghnéithe eile den teanga (staidéar domhan ar an litríocht nó Gaeilge fheidhmeach don ionad oibre).

Aighneacht

Maidir leis an nGearrchúrsa, rogha a bheidh anseo do scoileanna agus gan aon mheasúnú seachtrach bainteach leis. Dá bharr sin, ní bheidh aon aitheantas aige ó Coimisiún na Scrúduithe Stáit. Roghnóidh roinnt scoileanna é seo a dhéanamh agus ní roghnóidh scoileanna eile ach, pé rogha a dhéantar, ní réiteach é ar chúrsa mí-oiriúnach a bheith ann do scoláirí na scoileanna Gaeltachta agus lán-Ghaeilge.

Aighneacht

Is é tuairim mheáite an Fhórait gur beag dalta Gaeltachta a roghnódh a leithéid de chúrsa: laghdódh sin an líon ábhar tarraingteach eile a bheadh sé/sí in ann a roghnú... cén fáth a gcaithfí cúrsa breise a roghnú le hard-inniúlacht a bhaint amach: nár cheart sin a bheith i gceist le cúrsa maith iomlán ar aon nós?

Aighneacht

An-sásta leis an dréacht-sonrúchán, go háirithe an gearrchúrsa don litríocht agus an measúnú aonair deiridh. Léiríonn an measúnú béil feabhsúchán ar an scrúdú reatha freisin.

Múinteoir Gaeilge

Réimse na hInniúlachtaí Teanga

Ba é an príomhthéama a tháinig chun cinn ón suirbhé ar líne agus ón ócáid chomhairliúcháin an tábhacht lárnach a bhaineann le freastal ar an réimse inniúlachtaí agus dul chun cinn teanga, cainteoirí dúchais san áireamh, laistigh den soláthar curaclaim i nGaeilge na sraithe sóisearaí. Cuirtear fáilte roimh an dréacht-sonrúchán ach teastaíonn tuilleadh machnaimh ar an mbealach is fearr le dul chun cinn foghlama, cúlraí teangeolaíocha agus inniúlachtaí éagsúla a shainaithint, ag aithint gur gá an bhéim ar sholúbthacht a choinneáil ionas gur féidir é a chur i bhfeidhm agus a léirmhíniú go rathúil.

...ba cheart tús áite a thabhairt don tsolúbthacht maidir le teagasc agus le measúnú go háirithe... Is rud logánta é an curaclam Gaeilge ar deireadh thiar. Tá an curaclam lonnaithe go logánta sa scoil agus san fhoghlaim. Ní mór é seo a chur san áireamh agus breis scóipe do na hinniúlachtaí éagsúla teanga agus do na cúlraí difriúla a chur san áireamh. Ní mór an comhleanúnachas idir taithí an fhoghlaimora ar fhoghlaim na teanga sa bhunscoil a chur san áireamh sa tsolúbthacht chomh maith.

Suirbhé ar líne

Oideolaíocht, Foghlaim agus Teagasc

Bhain ceann de na príomhthéamaí a tháinig chun cinn sa chomhairliúchán leis an gcur chuige i leith foghlama agus teagasc a theastóidh chun an fhéidearthacht a chuireann an dréacht-sonrúchán i láthair a chur i bhfeidhm sa seomra ranga. Rinneadh go leor plé freisin ar na cúinsí éagsúla a imríonn tionchar ar oideolaíocht agus a théann i bhfeidhm uirthi. Is féidir téama na hoideolaíochta, na foghlama agus an teagasc a roinnt sna fothéamaí seo a leanas:

- cur chuige i leith foghlama agus teagasc
- tacaíocht agus acmhainní nuálacha
- forbairt ghairmiúil leanúnach
- cothromaíocht measúnaithe

Cur Chuige i leith Foghlama agus Teagasc

Bhí go leor cuir agus cúitimh ag baint leis an tábhacht a bhaineann le tacú le scoileanna agus múinteoirí chun glacadh le fíis an dréacht-sonrúcháin agus í a chur i bhfeidhm ar feadh an phróisis ar fad. Luadh

go bhfuil an dréacht-sonrúchán “an-difriúil ón seansiollabas” agus go dteastóidh modheolaíochtaí agus cuir chuige dhifriúla teagaisc in go leor seomraí ranga chun a chinntiú go gcuirtear an fhís/aidhm i bhfeidhm, go háirithe maidir leis an seomra ranga mar “spás gníomhach cumarsáide”:

*Tá gach rud ag dul sa treo ceart – an bhéim ar fheasacht teanga, ar an bhfeasacht foghlama agus ar na huirlisí úsáide. Tá spiorad lárnach an tsonrúcháin ar fáil ar lch 17 ina bhfuil an seomra ranga mar spás gníomhach cumarsáide le gníomhaíochtaí idirghníomhacha bunaithe ar phlé ar théacsanna. Feicim féidearthachtaí chun feabhais anseo. Tá an “fhís” nó an spreagadh seo an-tábhachtach dar liom agus is ceart é a choimeád os ár gcomhair. Níl rud ar bith a spreagann foghlaimeoirí ná dul chun cinn. Tá sé níos fusa teanga ar bith a shealbhú i suíomh nádúrtha an phobail teanga, agus an foghlaimeoir i mbun gnáthchaidrimh, ná ar scoil. Dá fheabhas í scoil ar bith, baineann dúshláin mhóra le teagasc teanga laistigh den seomra ranga, toisc go mbíonn an oiread sin toisí agus iaróga luaineacha i gceist go minic, ina measc: éirim, meon agus spéis an fhoghlaimeora, déine an inspreagtha, an curaclam agus measúnú, sprioc fhadtéarmach agus sprioc ghearrthéarmach an teagaisc agus na foghlama, cúlra agus stíl foghlama an fhoghlaimeora, srl. I gcás na Gaeilge mar chéad agus mar dhara teanga, mar a bhfuil pobal rábach forleathan labhartha in easnamh, bítear ag brath an-chuid ar an gcóras oideachais chun an teanga a sheachadadh ó ghlúin go glúin chun inmharthanacht na teanga a dheimhniú. **Mar sin spás inchreidte aiceanta cumarsáide atá ag teastáil don seomra ranga.** [béim curtha leis]*

Suirbhé ar líne

Tacaíochtaí agus acmhainní nuálacha

Dhírigh go leor den phlé ar sholáthar agus ar infhaighteacht acmhainní teicneolaíochta nuálacha chun tacú le foghlaim, teagasc agus measúnú na Gaeilge mar a mholtar sa dréacht-sonrúchán. Bhí go leor freagróirí agus rannpháirtithe ag lorg níos mó sonraí faoin ábhar tacaíochta.

Leagann an dréachtphlean don siollabas nua an bhéim is mó ar chothú muiníne, spreagadh, misniú agus cumasú cainteoirí. Tá na haidhmeanna seo uasal agus inmholta ach is mar bharrmhianta i ndoiciméad a fhanfaidh said gan bealaí praiticiúla chun iad a fheidhmiú... ó tharla go bhfuil ceannairí oideachais ag éileamh misnigh agus muiníne ó na foghlaimeoirí óga nach dual go mbeadh na tréithe céanna inbhraite i gcur chuige an tsiollabais nua. Is anois an t-am roinnt smaointeoireacht radacach a thógáil isteach i múineadh agus foghlaim na Gaeilge.

Aighneacht

Forbairt Ghairmiúil Leanúnach

Tháinig tábhacht lárnach sholáthar na forbartha gairmiúla leanúnaí chun tacú le tabhairt isteach agus forfheidhmiú an tsonrúcháin don Ghaeilge chun cinn mar théama. Luadh inní freisin faoi inniúlacht teanga roinnt múinteoirí Gaeilge agus moladh go mbainfeadh tairbhe dá réir as níos mó deiseanna a chur ar fáil chun páirt a ghlacadh i gcomhráite agus i líonraí gairmiúla, chomh maith le deiseanna breisfhorbartha. Ar an láimh eile, d'aithin go leor rannpháirtithe gur ann do dhea-chleachtas agus cuir chuige in go leor scoileanna agus seomraí ranga, a leagann béim ar an ngá atá le deiseanna a chur ar fáil le dea-chleachtas a roinnt agus tógáil ar na cleachtais agus taithí sin.

De bharr gur athrú mór an Dréacht-Sonrúchán ó thaobh cur chuige de, go háirithe leis an bhéim ar mheasúnú leanúnach agus ar an chumarsáid (Gaeilge labhartha), ... [tá] sé an-tábhachtach go gcuirfear clár oiliúna cuimsitheach ar fáil do mhúinteoirí, lena chinntiú go mbeidh said cumasaithe lena modheolaíocht a chur in oiriúint do riachtanais an churaclaim, agus foghlaim na Gaeilge a dhéanamh spreagúil agus taitneamhach. Bheadh sé an-tábhachtach fosta deiseanna forbartha a chur ar fáil dóibh le cur lena gcaighdeán Gaeilge le go mbeidh said ábalta an Ghaeilge a úsáid mar theanga teagaisc agus chumarsáide sa seomra ranga agus sa scoil go ginearálta.

Aighneacht

Measúnú

Tháinig measúnú chun cinn mar fhothéama laistigh den chomhairliúchán. Dhírigh go leor den tráchttaireacht ar na féidearthachtaí agus dúshláin a bhaineann leis na comhpháirteanna measúnaithe scoilbhunaithe. Aithnítear an tábhacht atá leis na haidhmeanna a bheith ar aon dul leis na comhpháirteanna measúnaithe (idir scoilbhunaithe agus deiridh), agus a bheith á léiriú iontu, i dtéarmaí tionchar dearfach a imirt ar chuir chuige oideolaíochta sa seomra ranga chun deiseanna níos fearr cumarsáide a chur ar fáil.

3. Impleachtaí an chomhairliúcháin

Ba léir ón gcomhairliúchán go gcuirtear fáilte roimh ghnéithe den dréacht-sonrúchán. Dhearbhaigh an próiseas comhairliúcháin go mór obair Mheitheal Forbartha CNCM do Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí. Breathnaíonn an chuid seo den tuarascáil ar bhealaí a bhféadfaí dul chun cinn a dhéanamh ar chuid de na ceisteanna a tarraingíodh anuas.

Réimsí le breithniú tuilleadh

Thug an comhairliúchán roinnt saincheisteanna cuiditheacha meáite chun solais faoi rannóga áirithe den sonrúchán. Breithneofar na réimsí seo a leanas:

- An réimse leathan inniúlachtaí teanga, cainteoirí dúchais san áireamh, sa sonrúchán ábhair a aithint, a shainaithint agus freastal air
- Oiriúnacht an ghearrchúrsa roghnaigh mar bhealach chun an soláthar a fheabhsú
- Féidearthachtaí agus dúshláin a bhaineann le mapáil ar chreatlach ar nós CEFR i gcomhthéacs na Gaeilge
- Cur leis an leanúnachas d'fhoghlaiméirí teanga ón mbunscoil go dtí an iar-bhunscoil
- Athbhreithniú ar an Réasúnaíocht chun é a dhéanamh níos ábhartha agus níos beachte agus ailínithe go soiléir i gcomhthéacs foghlaim na Gaeilge
- Gá le ábhair eiseamláireacha oiriúnacha a sholáthar a chabhróidh le múinteoirí na torthaí foghlama a léirmhíniú agus a spónadh amach
- Roinnt moltaí maidir leis na gnéithe cáilíochta a leasú

4. Conclúid

Baineadh go leor tairbhe as an bpróiseas comhairliúcháin a thug neart faisnéise. Cé nach raibh go leor múinteoirí in ann páirt a ghlacadh ann an uair seo, caithfear leibhéal rannpháirtíochta iad siúd a ghlac páirt ann agus rannpháirtithe ó réimse an-leathan páirtithe leasmhara a aithint agus tá an CNCM buíoch as an aiseolas saineolach oscailte, macánta, tiomanta agus bunaithe ar thaithí a fuarthas.

Mar a bhí i gceist leis an gcomhairliúchán tosaigh ar an bpáipéar cúlra, bhunaigh an comhairliúchán seo go bhfuil an-tábhacht ag baint le tacú le múinteoirí agus iad ag plé le dúshláin agus le hathruithe oideolaíochta a d'fhéadfadh a bheith os a gcomhair nuair atá an sonrúchán á chur i bhfeidhm má táthar chun aidhmeanna agus fíis an tsonrúcháin a bhaint amach. Leagtar béim freisin ar an ngá atá le leanúnachas níos mó a chinntiú d'fhoghlaimoirí Gaeilge ón mbunscoil go dtí an iar-bhunscoil, ag fiosrú féidearthachtaí le haghaidh idirdhealú níos mó i bhfoghlaim, i dteagasc agus i measúnú i gcomhthéacsanna T1/T2.

Aguisín 1

Suirbhé ar líne (Gaeilge)

An Réamhrá

Is é aidhm an phróisis seo dearchthaí múinteoirí/tuismitheoirí/scoláirí agus páirtithe leasmhara a fháil faoin dréacht-sonrúchán do Ghaeilge na sraithe sóisearaí. Baileofar aiseolas ón suirbhé seo, ó ócáid chomhairliúcháin (12 Márta) agus ó chruinnithe dírithe don chomhairliúchán seo.

Ba mhór ag CNCM do chuid aiseolais agus cuirfidh an t-aiseolas seo bonn eolais faoi obair Mheitheal Forbartha na Gaeilge. Léigh an dréacht-sonrúchán atá ar fáil anseo. Ansin comhlánaigh an ceistneoir seo a mhéad is féidir, ach ná biodh aon drogall ort aon mhír nach mbaineann leat a fhágáil gan freagra.

Sonraí an Rannpháirtí

*1. Táim ag freagairt mar ...

☐ Mhúinteoir Gaeilge	☐ Mhac léinn tríú leibhéal
☐ Mhúinteoir Neamh-Ghaeilge (Iar-bhunscoll)	☐ Thuismitheoir / Chaomhnóir
☐ Mhúinteoir Bunscoll	☐ Oideoir múinteoirí
☐ Phríomhoide / Leas-Phríomhoide (Iar-bhunscoll)	☐ Mhúinteoir réamhsheirbhíse
☐ Phríomhoide / Leas-Phríomhoide (Bunscoll)	☐ Léachtóir / Thailghdeoir tríú leibhéal
☐ Scolaíre dara leibhéal	☐ Eile

Other (please specify)

2. Táim ag freagairt thar ceann ... (más cuí)

3. Cineál Scoile (más cuí)

☐ Meánscoil dheonach	☐ Colaiste pobail
☐ Pobalscoil	☐ Eile
☐ Scoil chuimsitheach	☐ Eile (sonraigh)
☐ Gaírmscoil	

Other (please specify)

4. Ar ghlac tú páirt sa chomhairliúchán ar an bpáipéar Cúlra do Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí?

☐ Ghlac
☐ Níor ghlac

5. Má thugann tú d'ainm agus do sheoladh ríomhphoist dúinn, d'fhéadfaimis aiseolas leantach a fháil uait ar shaincheisteanna áirithe a ardaíonn tú. Ach ní luafar ainm ar bith le sonraí an tsuirbhé agus cinnteoidimid nach luafar aon dearcadh a léiríonn tú leatsa ná le do scoil agus nach dtuairisceofar air i mbealach ar bith a d'fhéadfadh tú féin nó do scoil a aithint.

Ainm

Seoladh ríomhphoist

Eile (sonraigh)

6. Más eagraíocht tú agus más mian leat go bhfoilseofaí ainm d'eagraíocht mar aon leis an aighneacht mar chuid den chomhairliúchán seo, comhlánaigh na sonraí thíos, le do thoil

Ainm an rannpháirtí

Ainm na hEagraíochta

Eolas Ginearálta

Sa chuid seo den suirbhé, iarrfaimid ort do thuairim a léiriú ar an gcaoi a mbraitheann tú ar an iomlán faoin dréacht-sonrúchán

7. Léirigh an méid a aontaíonn tú leis na ráitis seo a leanas:

	Easaontaim go láidir	Easaontaim	Neodrach	Aontaim	Aontaim go láidir
Tugtar cuntas soiléir sna ranna 'Réasúnaíocht' agus 'Aidhm' ar an méid a theastalonn ón socrúchán a bhaint amach	☐	☐	☐	☐	☐
Tá leagan amach an tsonrúcháin míshoiléir	☐	☐	☐	☐	☐
Mínítear sa roinn 'Naisc' sa sonrúchán an chaol a bhfuil an Ghaeilge nasctha le gnéithe Iárnacha na foghlama agus an teagaisc sa tsraith shóisearach	☐	☐	☐	☐	☐
Cuirtear acholmre áisiúil ar fáil sa roinn 'Forbhreathnú' sa sonrúchán ar an méid a ndéanfar staidéar air	☐	☐	☐	☐	☐
Tá struchtúr soiléir leis na snáitheanna agus gnéithe	☐	☐	☐	☐	☐
Tá na Torthaí Foghlama soiléir	☐	☐	☐	☐	☐
Tá an teanga deacair le tuiscint	☐	☐	☐	☐	☐
Cuirtear tuiscint mhath ar fáil sa roinn 'Measúnú' ar éilimh measúnaithe Ghaeilge na sráithe sóisearaí	☐	☐	☐	☐	☐

Réasúnaíocht agus Aidhm

Dréachtaíodh an Réasúnaíocht agus an Aidhm do Ghaeilge na sraithe sóisearaí chun machnamh a dhéanamh ar chuspóirí Ghaeilge na sraithe sóisearaí agus chun iad a fhorhíniú

8. Féadfaidh rannpháirtíocht scoláirí i nGaeilge na sraithe sóisearaí mar a leagtar amach sa dréacht-sonrúchán le haghaidh Ghaeilge na sraithe sóisearaí a bheith...

- ...an-éifeachtach chun scoláirí a spreagadh le braistint taitneamhachta a fhorbairt i leith úsáid na Gaeilge
- ...éifeachtach chun scoláirí a spreagadh le braistint taitneamhachta a fhorbairt i leith úsáid na Gaeilge
- ...mi-éifeachtach chun scoláirí a spreagadh le braistint taitneamhachta a fhorbairt i leith úsáid na Gaeilge
- ...an-mhi-éifeachtach chun scoláirí a spreagadh le braistint taitneamhachta a fhorbairt i leith úsáid na Gaeilge

9. Féadfaidh rannpháirtíocht scoláirí i nGaeilge na sraithe sóisearaí mar a leagtar amach sa dréacht-sonrúchán le haghaidh Ghaeilge na sraithe sóisearaí a bheith...

- ...an-éifeachtach chun scoláirí a spreagadh le príomhscileanna a fhorbairt, scileanna litearthachta agus ulmhearthachta san áireamh
- ...éifeachtach chun scoláirí a spreagadh le príomhscileanna a fhorbairt, scileanna litearthachta agus ulmhearthachta san áireamh
- ...mi-éifeachtach chun scoláirí a spreagadh le príomhscileanna a fhorbairt, scileanna litearthachta agus ulmhearthachta san áireamh
- ...an-mhi-éifeachtach chun scoláirí a spreagadh le príomhscileanna a fhorbairt, scileanna litearthachta agus ulmhearthachta san áireamh

10. Féadfaidh rannpháirtíocht scoláirí i nGaeilge na sraithe sóisearaí mar a leagtar amach sa dréacht-sonrúchán le haghaidh Ghaeilge na sraithe sóisearaí a bheith...

- ...an-éifeachtach chun scoláirí a chumasú níos mó muiníne agus inniúlachta a fhorbairt i labhairt na teanga
- ...éifeachtach chun scoláirí a chumasú níos mó muiníne agus inniúlachta a fhorbairt i labhairt na teanga
- ...mi-éifeachtach chun scoláirí a chumasú níos mó muiníne agus inniúlachta a fhorbairt i labhairt na teanga
- ...an-mhi-éifeachtach chun scoláirí a chumasú níos mó muiníne agus inniúlachta a fhorbairt i labhairt na teanga

11. Féadfaidh rannpháirtíocht scoláirí i nGaeilge na sraithe sóisearaí mar a leagtar amach sa dréacht-sonrúchán le haghaidh Ghaeilge na sraithe sóisearaí a bheith...

- ...an-éifeachtach chun scoláirí a mhealladh chun braistint léirthuisceana a fhorbairt i leith na teanga
- ...éifeachtach chun scoláirí a mhealladh chun braistint léirthuisceana a fhorbairt i leith na teanga
- ...mi-éifeachtach chun scoláirí a mhealladh chun braistint léirthuisceana a fhorbairt i leith na teanga
- ...an-mhi-éifeachtach chun scoláirí a mhealladh chun braistint léirthuisceana a fhorbairt i leith na teanga

Rannpháirtíocht

Cuireadh béim (san aiseolas ón gcomhairliúchán ar an bpáipéar cúlra agus ón bpróiseas forbartha go dtí seo) gur gá rannpháirtíocht foghlaimoirí sa Ghaeilge agus an taitneamh a bhaineann siad aisti a fheabhsú. San áireamh anseo freisin luadh gur gá don sonrúchán freastal ar scoláirí ar leibhéal éagsúla inniúlachta teanga.

12. Léirigh an méid a aontaíonn tú leis na ráitis seo a leanas:

	Easaontaim go láidir	Easaontaim	Aontaim	Aontaim go láidir
Cuireann an dréacht-sonrúchán dóthain solúbthachta ar fall chun go mbeldh scoláirí rannphairteach in obair ina bhfuil spéis acu	☐	☐	☐	☐
Méadalonn an dréacht-sonrúchán na féidearthachtaí go mbeldh scoláirí níos rannpháirtí i dtascanna cumarsáideacha	☐	☐	☐	☐
Méadalonn an dréacht-sonrúchán na deiseanna do scoláirí an teanga a shealbhú trí ghníomhalochtaí réadúla agus taitneamhacha	☐	☐	☐	☐
Cuireann an dréacht-sonrúchán scóip ar fall chun freastal ar scoláirí d'inniúlachtaí éagsúla teanga	☐	☐	☐	☐

Tabhair breac-chuntas ar aon dearcadh eile atá agat anseo, más mian leat

Struchtúr an Chúrsa – Snáitheanna agus Gnéithe

Sa sonrúchán do Ghaeilge na sraithe sóisearaí díreann ar fhorbairt na teanga agus na litearthachta trí thrí shnáithe chomhtháite: An Teanga ó bhéal: lena gcuimsítear Éisteacht agus Labhairt, an Léitheoireacht agus an Scribhneoireacht

13. Snáithe 1: An Teanga ó bhéal: Éisteacht agus Labhairt

Léirigh an méid a aontaíonn tú leis na ráitis seo a leanas maidir le hoiriúnacht na dtorthaí foghlama chun tacú le forbairt na teanga ó bhéal i nGaeilge na Sraithe Sóisearaí do gach aon ghné.

	Easaontaim go láidir	Easaontaim	Aontaim	Aontaim go láidir
Cumarsáid – éisteacht, labhairt, léitheoireacht, scríbhneoireacht	☐	☐	☐	☐
Abhar, struchtúr agus úsáid na teanga	☐	☐	☐	☐
An teanga i gcomhthéacs	☐	☐	☐	☐

Tráchtalreacht Bhreise

14. Snáithe 2: An Léitheoireacht

Léirigh an méid a aontaíonn tú leis na ráitis seo a leanas maidir le hoiriúnacht na dtorthaí foghlama chun tacú le forbairt na léitheoireachta i nGaeilge na Sraithe Sóisearaí do gach aon ghné.

	Easaontaim go láidir	Easaontaim	Aontaim	Aontaim go láidir
Cumarsáid – éisteacht, labhairt, léitheoireacht, scríbhneoireacht	☐	☐	☐	☐
Abhar, struchtúr agus úsáid na teanga	☐	☐	☐	☐
An teanga i gcomhthéacs	☐	☐	☐	☐

Tráchtalreacht Bhreise

15. Snáithe 3: An Scribhneoireacht

Léirigh an méid a aontaíonn tú leis na ráitis seo a leanas maidir le hoiriúnacht na dtorthaí foghlama chun tacú le forbairt na scríbhneoireachta i nGaeilge na Sraithe Sóisearaí do gach aon ghné.

	Easaontaim go láidir	Easaontaim	Aontaim	Aontaim go láidir
Cumarsáid – eisteacht, labhairt, léitheoireacht, scríbhneoireacht	☐	☐	☐	☐
Abhar, struchtúr agus úsáid na teanga	☐	☐	☐	☐
An teanga i gcomhthéacs	☐	☐	☐	☐

Más mian leat aon tráchtalreacht bhreise a thabhairt maidir leis an gcaol a bhfeadfaí an dréacht-sonrúchán a leagan amach, tabhair anseo thíos i

Torthaí Foghlama

16. Léirigh an méid a aontaíonn tú leis na ráitis seo a leanas:

Tá na torthaí foghlama sa dréacht-sonrúchán...

	Easaontaim go láidir	Easaontaim	Neodrach	Aontaim	Aontaim go láidir
...oiriúnach do scoláirí na Gaeilge sa tsraith shóisearach	☐	☐	☐	☐	☐
Cén fáth?	<input type="text"/>				
...lag ó thaobh abhair de	☐	☐	☐	☐	☐
Cén fáth?	<input type="text"/>				
...mísholáir sa chaol a ndéantar cur síos ar an tuisóint, ar na scileanna agus ar na luachanna ba cheart do na scoláirí a bheith in ann a chur i láthair	☐	☐	☐	☐	☐
Cén fáth?	<input type="text"/>				
...ag tacú le scoláirí agus iad ag forbairt a scileanna teanga agus foghlama araon	☐	☐	☐	☐	☐
Cén fáth?	<input type="text"/>				
...ag cur ar chumas scoláirí an Ghaeilge a thuiscint agus a léirmhíniú mar chuid d'oidhreacht na hÉireann	☐	☐	☐	☐	☐
Cén fáth?	<input type="text"/>				

Measúnú

Tá dhá chomhpháirt measúnaithe i nGaeilge na sraithe sóisearaí: an Chomhpháirt Scoil-bhunaithe agus an Measúnú Deiridh.

Léiríodh sa chomhairliúchán ar an bpáipéar Cúlra:

- gur cuireadh fáilte, ar an iomlán, roimh an bhféidearthacht go n-áireofar modhanna éagsúla measúnaithe
- gur cheart béim níos mó a chur ar inniúlacht na teanga ó bhéal a mheasúnú

17. Úsáid an scála 5 phointe seo (1 = an-mhí-éifeachtach, agus 5 = an-éifeachtach) chun rátáil a dhéanamh ar a éifeachtaí is a bheidh na comhpháirteanna measúnaithe mar a leanar amach sa dréacht-sonrúchán iad...

	Rátáil
...ag tacú leis an gcineál foghlama a theastalonn ón réasúnaíocht a bhaint amach	<input type="text"/>
...ag measúnú foghlaim na scoláirí i nGaeilge na sraithe sóisearaí	<input type="text"/>
...ag talfeadh fianaise ar foghlaim i nGaeilge na sraithe sóisearaí	<input type="text"/>

Tabhair breac-chuntas ar aon dearcadh eile atá agat maidir leis na comhpháirteanna measúnaithe, más mian leat

18. Maidir leis na tascanna measúnaithe (tasc labhartha/comhrá idirghníomhach agus tasc scríofa) sa chomhpháirt scoil-bhunaithe do Ghaeilge na sraithe sóisearaí.

Úsáid an scála 5 phointe seo (1 = an-mhí-éifeachtach, agus 5 = an-éifeachtach) chun rátáil a dhéanamh ar oiriúnacht na dtascanna seo ar fad chun measúnú a dhéanamh ar foghlaim na scoláirí i nGaeilge na sraithe sóisearaí.

	Rátáil
Tasc labhartha	<input type="text"/>
Comhrá idirghníomhach	<input type="text"/>
Tasc scríofa	<input type="text"/>

Sonraigh an tasc agus mol feabhsúcháin sa spás thíos, más mian leat

19. Maidir le líon molta na dtascanna measúnaithe sa chomhpháirt scoil-bhunaithe do Ghaeilge na sraithe sóisearaí, roghnaigh ceann amháin de na ráitis seo a leanas:

- Tá líon na dtascanna nach mór ceart
- Creidim gur cheart go mbeadh níos lú tascanna ann
- Creidim gur cheart go mbeadh níos mó tascanna ann

Más mian leat aon tráchtalreacht bhreise a thabhairt maidir leis an measúnú i nGaeilge na sraithe sóisearaí, tabhair anseo thíos i

Cur chuige i leith téacsanna a leagan síos

Cuirfear deiseanna ar fáil do gach scoláire blaiseadh den litríocht a fháil (sa chiall is leithne) chun tacú lena gcuid foghlama thar trí bliana na sraithe sóisearaí. Chun tacú leis sin cuirfear dhá liosta de téacsanna ar fáil.

*Liosta molta d'fhoghlaim na chéad bhliana le rogha ag an múinteoir/scoláirí maidir le téacsanna le tabhairt fúthu

*Téacsanna dualgais le gné roghnach inmheánach don dara agus don tríú bliain

20. Cuireann an rogha oscailte sa chéad bhliain solúbthacht/scóip ar fáil chun freastal ar thaithí agus ar shuimeanna éagsúla na scoláirí

Aontaim go láidir Aontaim Neodrach Easaontaim Easaontaim go láidir

Tráchtalreacht bhreise maidir leis an litríocht agus an cur chuige i leith téacsanna dualgais

21. Cuireann an rogha inmheánach sa liosta dualgais don dara agus don tríú bliain scóip agus saoirse ar fáil chun téacsanna a roghnú atá oiriúnach do thaithí/do chomhthéacsanna/do riachtanais na scoláirí

Aontaim go láidir Aontaim Neodrach Easaontaim Easaontaim go láidir

Tráchtalreacht bhreise maidir leis an Litríocht nó leis an gcur chuige i leith téacsanna dualgais

Moltaí le haghaidh feabhsúcháin

22. Ar cheart réimsí áirithe sa sonrúchán a leasú dar leat?

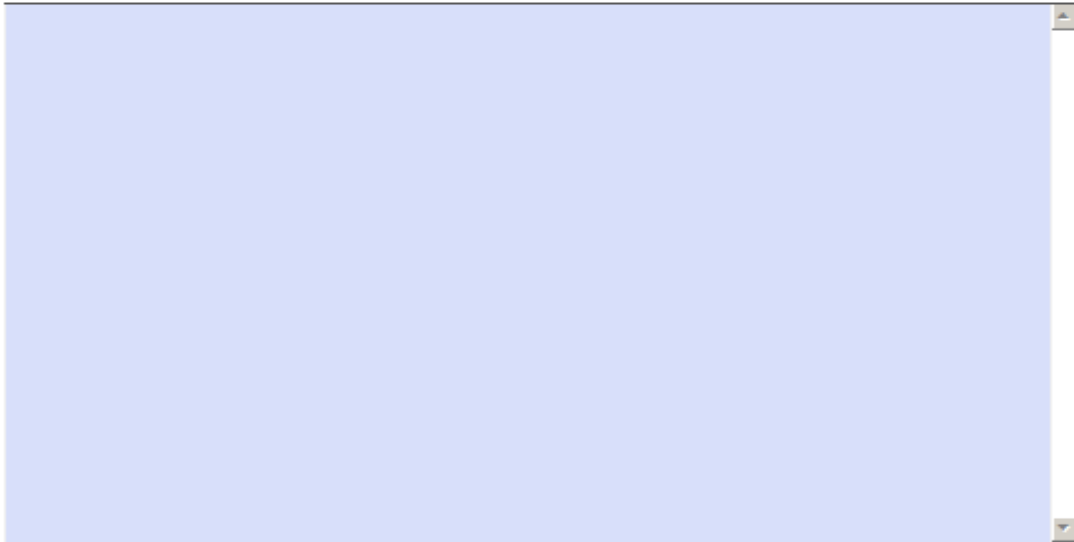
Ba cheart

Níor cheart

Má chreideann tú gur cheart, sonraigh an réimse/na réimsí, mínigh an chúis a dteastaíonn na hathruithe sin, agus mol feabhsúchán ar an réimse sin sa sonrúchán.

23. Sa roinn deiridh seo, iarraidimid ort dearcadh a chur in iúl maidir le scóip an tsonrúcháin agus maidir lena impleachtaí do scoláirí agus do mhúinteoirí. Féadfaidh tú aon tráchttaireacht ghinearálta eile atá agat a thabhairt anseo freisin.

Míle buíochas

Táimid an-bhuíoch díot as an gceistneoir seo a chomhlánú. Ná déan dearmad 'Submit' a bhrú nuair atá tú réidh.

Foilseofar achoimre ar na torthaí ar shuíomh idirlín CNCM ag deireadh an chomhairliúcháin.

Aguisín 2

Aighneachtaí scríofa

An Chomhairle um Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG)

Conradh na Gaeilge

Fóram Chois Fharraige um Phleanáil Teanga

Foras na Gaeilge

Gaelscoileanna Teoranta

Mícheál Ó Foighil, Stiúrthóir Choláiste Lurgan

Aguisín 3

Ceisteanna na nGrúpaí Fócais

1. Cén céad imprison a bhí agat nuair a léigh tú an dréacht-sonrúchán den chéad uair?
2. Céard iad na dearcthaí atá agat maidir leis an **Réasúnaíocht** agus an **Aidhm** mar atá siad leagtha amach sa dréacht-sonrúchán?
3. Cad iad na dearcthaí atá agat faoi struchtúr an chúrsa mar atá sé leagtha amach sa dréacht-sonrúchán?
4. Cén chaoi gur féidir leis an dréacht-sonrúchán freastal ar scoláirí le leibhéal inniúlachta éagsúla teanga?
5. Maidir leis na torthaí foghlama mar atá siad leagtha amach sa dréacht-sonrúchán cad iad na dearcthaí atá agat inaleith?
6. An bhfuil na tascanna measúnaithe nasctha leis na haidhmeanna/torthaí luaite, agus oiriúnach?
7. Cén tslí a thugann an cur chuige i leith leagan síos na dtéascanna molta scóip chun freastal ar thaithí, agus ar shuimeanna éagsúla na scoláirí?

Aguisín 4

Liosta de na heagraíochtaí/institiúidí a d'fhreastail ar an Ócáid Chomhairliúcháin

An Chomhairle Oideachas Gaeltachta agus Gaelscolaíochta (COGG)

An Roinn Oideachais agus Scileanna

An tSeirbhís um Fhorbairt Ghairmiúil do Mhúinteoirí (PDST)

An tSraith Shóisearach do Mhúinteoirí (JCT)

Coimisiún na Scrúduithe Stáit (SEC)

Coláiste Hibernia, Baile Átha Cliath

Coláiste Lurgan

Coláiste na bhFiann

Conradh na Gaeilge

Cumann na Scoileanna Pobail agus Cuimsitheacha (ACCS)

Institiúid na dTreoirchomhairleoirí (IGC)

Scoil an Oideachais, Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath

Scoil an Oideachais, OÉ, Gaillimh

Tuismitheoirí na Gaeltachta

